

Bilaga 8:4 till kommunstyrelsens protokoll den 6 april 2005, § 10

PM 2005 RVII (Dnr 325-4891/2004)

Ansökan om medel ur medelsreserven för särskilt kvinnoprogram vid Västberga gård

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Socialtjänstnämndens begäran om 1,9 mnkr för att starta särskild verksamhet för kvinnor vid Västberga gård godkänns för år 2005. Medelsbehovet finansieras ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2005 års budget.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Sedan våren 2003 har Västberga gård efter önskemål från stadsdelsförvaltningarna på försök haft ett avskilt program för kvinnor som oftast varit bostadslösa och inte kan gå direkt in i ett behandlingsprogram. Försöket avslutades i september 2004. Socialtjänstnämnden har nu inkommit med en ansökan till kommunstyrelsen om 1,9 mnkr för att på Västberga gård starta en ny reguljär verksamhet med ett särskilt kvinnoprogram utifrån de erfarenheter som gjorts under försöksverksamheten.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser det vara mycket positivt att utbyggnaden av olika former av insatser för hemlösa fortsätter. Kontoret anser att behovet av insatser är stort och därför är det viktigt att samtliga nämnder planerar och vidtar åtgärder för att minska hemlösheten. Stadsledningskontoret föreslår att socialtjänstnämndens begäran om 1,9 mnkr för att kunna subventionera vårddygnskostnaden för ett särskilt kvinnoprogram vid Västberga gård godkänns för år 2005. Medelsbehovet finansieras ur Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2005 års budget.

Mina synpunkter

Hemlösa kvinnor är en särskilt utsatt grupp. Försöksverksamheten med ett kvinnoprogram vid Västberga gård har visat sig vara framgångsrik och har visat på mycket goda resultat. Det har visat sig att verksamheter för enbart kvinnor uppnår ett högre resultat än blandade verksamheter. Försöket är avslutat och nedlagt. Det är viktigt att programmet återinförs och permanentas.

En förutsättning för att kvinnoprogrammet ska kunna återinföras är att avgifterna för vården vid programmet subventioneras. Stora delar av stadens vård och boenden för hemlösa är subventionerade genom de medel som finns i central medelsreserv för detta

ändamål. Kvinnoprogrammet vid Västberga gård utgör inget undantag och är ett led i stadens satsningar på utsatta kvinnor.

Verksamheten vid Västberga gård är intäktsfinansierad. Subventionering av vård-
dygnspriset för en del av verksamheten - kvinnoprogrammet, är berättigad just för att
säkra hemlösa kvinnors möjlighet till boende och vård. Det är icke desto mindre av stor
vikt att verksamhetens innehåll och konstruktion utvecklas så att den bättre motsvarar
stadsdelsnämndernas resurser och behov.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

Socialtjänstnämndens begäran om 1,9 mnkr för att starta särskild verksamhet för
kvinnor vid Västberga gård godkänns för år 2005. Medelsbehovet finansieras ur
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2005 års
budget.

Stockholm den 11 mars 2005

MARGARETA OLOFSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Sedan våren 2003 har Västberga gård efter önskemål från stadsdelsförvaltningarna på försök haft ett avskilt program för kvinnor som oftast varit bostadslösa och inte kan gå direkt in i ett behandlingsprogram. Försöket avslutades i september 2004. Socialtjänstnämnden har nu inkommit med en ansökan till kommunstyrelsen om 1,9 mkr ur medelsreserven för att på Västberga gård starta en ny reguljär verksamhet med ett särskilt kvinnoprogram utifrån de erfarenheter man gjort under försöksverksamheten.

Socialtjänstnämnden beslutade på sitt sammanträde den 30 november 2004 följande.

Socialtjänstnämnden ansöker för 2005 hos kommunstyrelsen om 1,9 mkr ur medelsreserven för att starta en särskild verksamhet för kvinnor vid Västberga gård.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande av den 1 november 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Bakgrund

Västberga gård har sedan 1986 arbetat med ett gemensamt program och boende för kvinnor och män vid utrednings- och motivationsenheten. Under åren har Västberga haft ungefärlig fördelning 80% män och 20% kvinnor. Det har gjort det svårt för kvinnorna att hävda sina behov. De flesta programinslag såsom exempelvis grupptema, fritidsaktiviteter och kulturinslag har blivit majoritetsanpassade. Män och kvinnor har bott i samma hus vilket inneburit att kvinnorna riskerat att störas av uppvaktning från manliga klienter.

Stadsdelsförvaltningarna har uttryckligen i olika sammanhang framfört önskemål om att ett särskilt program för utsatta kvinnor skulle behövas, där deras specifika situation i boende- och motivationssituationen skulle kunna uppmärksammas på ett annat och bättre sätt..

Västberga gård tog därför initiativ till att starta en försöksverksamhet som pågått sedan 2003. Institutionen har på försök haft ett avskilt program för unga kvinnor som oftast är bostads/hemlösa och inte kan gå direkt in i ett behandlingsprogram. Avsaknad av egen bostad, ett beroende av destruktiva män för sin försörjning och en svag förmåga att fatta egna beslut gör att denna grupp kvinnor har ett särskilt skyddsbehov. Kvinnorna behöver fysisk och psykisk återhämtning och därmed bli starkare motiverade för förändring.

Syftet med försöksverksamheten var att erbjuda kvinnor, som skrivs in i utredningsenheten tillgång till ett skyddat boende, en egen bas, där de kan slappna av och ges möjlighet att under boendetiden få arbeta mer fokuserat på sin specifika problematik. Kvinnoprogrammet har erbjudit boende i separat hus med tillgång till kvinnliga utredare och behandlingsassistenter. I kvinnohuset har funnits sovande jour och i männens hus vaken nattpersonal.

För de kvinnor som under försöksperioden har beviljats plats och genomfört programmet har det fungerat mycket bra. Resultatet av att särskilja kvinnorna har varit att en större andel kvinnor än tidigare har slutfört sin utredning/behandling på Västberga. De kvinnor som genomgått programmet har varit förhållandevis unga ofta med utländskt ursprung. Vid enstaka tillfällen har de varit under 20 år men man har bedömt att slutenvård inom LVU eller LVM inte varit tillämplig. Med vissa justeringar i programmet för de unga kvinnorna har det fungerat mycket bra.

Under de 15 månader som försöket med ett särskilt kvinnoprogram genomförts har efterfrågan av platserna dock varit lägre än beräknat. Kostnaderna för att bedriva verksamheten har hittills väsentligt överstigit intäkterna. Med hänsyn till de låga intäkterna på kvinnoplatserna har försöket avslutats och avveckling skett. Institutionen har återgått till ett blandat boende. Erfarenhetsmässigt blir det för kvinnorna en tillbakagång och leder till en försämring för dem.

Många stadsdelar hör av sig och anser att ett särskilt kvinnoprogram vid Västberga gård skulle vara en adekvat insats för många, men att man tvingats avstå att placera på grund av priset, som uppgår till 1700 kronor per dygn. Om vård dygnskostnaden hade varit lägre bedömer HVB vuxna

att stadsdelsförvaltningarna skulle ha använt sig av platserna på Västberga gård under försöksperioden.

HVB Vuxna anser att man utifrån de erfarenheter som gjorts under försöket med ett särskilt kvinnoprogram, skulle kunna starta en reguljär verksamhet. Det skulle i så fall innebära att man både skulle kunna behålla och utveckla ett program utifrån de erfarenheter man gjort. Det skulle exempelvis också kunna omfatta kvinnor mellan 18-25 år, en åldersgrupp som ofta hamnar i ett ingenmansland mellan barn- och ungdomsvården och vuxenvården. De unga missbrukande kvinnorna är ofta omgivna av och driver omkring med äldre missbrukande män och hamnar inte sällan tidigt i en hemlöshetssituation. Vid en svår krissituation som fysiskt våld, våldtäkt, överdos mm är många av dessa unga kvinnor mottagliga för att ändra sin situation. Det skulle då vara möjligt att i det skedet fånga upp dem på Västberga gård och tillsammans med stadsdelsförvaltningen, starta ett motivationsarbete för att åstadkomma början till en förändringsprocess.

HVB Vuxnas bedömning är att med en för stadsdelsförvaltningarna mer rimlig vårddygnskostnad skulle platserna i en ny verksamhet komma att utnyttjas på ett annat sätt än som gjorts under försöket med ett särskilt kvinnoprogram.

Verksamheter ute i landet som riktar sig specifikt till hemlösa och missbrukande kvinnor är helt eller delvis anslagsfinansierade. Behandlingshemmet Sofia i Malmö som varit i samma situation som Västberga gård, är nu delvis anslagsfinansierat. Likaså gäller det verksamheterna Strömsborg i Småland samt Ollestad i Västergötland.

Att inte kostnaderna för männens placeringar gör att man avstår att placera, beror på att flertalet av platserna beläggs av kriminalvården och rör klienter som har antingen kontraktsvård eller är placerade enligt § 34 kriminalvårdslagen.

Förvaltningens synpunkter

Västberga gårds försök med ett särskilt kvinnoprogram riktade sig till en av de mest utsatta grupperna i samhället. För de kvinnor som under försöksperioden genomfört programmet har det gått bra. De har i stor utsträckning gått vidare i behandling och fått möjlighet att bryta en destruktiv utveckling.

Försöksprojektet med ett särskilt kvinnoprogram har avslutats. Stadsdelsförvaltningarnas behov av och positiva inställning till ett boende för just denna målgrupp har inte åtföljts av placeringar, pga. vårddygnskostnaden.

I stadens budget för 2005 finns i medelsreserven ytterligare 20 mkr reserverade för boenden och verksamheter för hemlösa. Till den målgruppen har hört de bostads/hemlösa kvinnor med missbruksproblem, som genom det speciella kvinnoprogrammet fått en möjlighet att bryta den destruktiva situation de befunnit sig i.

Förvaltningen föreslår att socialtjänstnämnden hos kommunstyrelsen ansöker om 1,9 mkr ur medelsreserven så att man utifrån de erfarenheter som gjorts under försöksperioden kan starta en ny reguljär verksamhet vid Västberga gård. Kostnaderna för stadsdelsförvaltningarna kan om medel skulle beviljas sänkas till ungefär hälften av nuvarande vårdkostnad.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 16 februari 2005 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser det vara mycket positivt att utbyggnaden av olika former av insatser för hemlösa fortsätter. Kontoret anser att behovet av insatser är stort och därför är det viktigt att samtliga nämnder planerar och vidtar åtgärder för att minska hemlösheten. Det finns medel avsatt i den centrala medelsreserven för 2005 för boende och dagverksamhet för hemlösa.

Verksamheten på Västberga gård är intäktsfinansierad dvs. platserna säljs i första hand till stadsdelsnämnderna. Efterfrågan av platser är därför helt avgörande för verksamhetens finansie-

ring. Stadsledningskontoret anser det vara mycket olyckligt om det är de ekonomiska resurserna och inte behovet av insatser som styr placeringar. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att samtliga nämnder måste bedriva sin verksamhet inom fastställd budget. Stadsledningskontoret anser det vara en grundläggande princip att verksamheternas innehåll och volym måste anpassas till efterfrågan för att därmed uppnå resurseffektivitet. Staden måste dock kunna göra ett undantag för vissa utsatta grupper enligt de politiska prioriteringarna t.ex. hemlösa och därför kan en viss subventionering av vårddygnskostnaden vara berättigad. Stadsledningskontoret vill dock poängtera att subventionering av en verksamhet är en kortsiktig ekonomisk lösning. Socialtjänstförvaltningen bör därför i samråd med stadsdelsförvaltningarna utveckla verksamhetens innehåll och volym vid Västberga gård så att det bättre motsvarar nämndernas ekonomiska resurser och behov.

Stadsledningskontoret föreslår att socialtjänstnämndens begäran om 1,9 mnkr för att kunna subventionera vårddygnskostnaden för ett särskilt kvinnoprogram vid Västberga gård godkänns för år 2005. Medelsbehovet finansieras ur Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förförande för oförutsedda behov i 2005 års budget.